

Số: /BC-HCTP-NCN

Hà Nội, ngày tháng 02 năm 2026

BÁO CÁO
Xin chủ trương, định hướng về chính sách của Luật Nuôi con nuôi (sửa đổi)

Kính gửi: Ban Thường vụ Đảng ủy Bộ Tư pháp

Thực hiện Quy chế làm việc của Đảng ủy Bộ Tư pháp, Cục Hành chính tư pháp báo cáo, xin ý kiến Ban Thường vụ Đảng ủy Bộ chủ trương, định hướng về chính sách của Luật Nuôi con nuôi (sửa đổi) như sau:

1. Sự cần thiết

- Cơ sở chính trị: thực hiện yêu cầu tại các văn bản chỉ đạo của Ban Chấp hành Trung ương Đảng về: một số vấn đề tiếp tục đổi mới, sắp xếp tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả; tăng cường công tác chăm sóc, giáo dục và bảo vệ trẻ em đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc; đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia; hoàn thiện các văn bản quy phạm pháp luật để kịp thời tổ chức thực hiện sắp xếp đơn vị hành chính các cấp và tổ chức hoạt động chính quyền địa phương 2 cấp gắn với đẩy mạnh phân cấp, phân quyền cho địa phương, bảo đảm đủ điều kiện, nguồn lực để thực hiện, nâng cao vai trò tự chủ, tự chịu trách nhiệm của chính quyền địa phương; đổi mới công tác xây dựng và thi hành pháp luật đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước trong kỷ nguyên mới.

- Cơ sở pháp lý: Thực hiện Nghị quyết số 190/2025/QH15 quy định về xử lý một số vấn đề liên quan đến sắp xếp tổ chức bộ máy nhà nước; một số văn bản quy phạm pháp luật làm cơ sở cho việc ban hành Luật Nuôi con nuôi hoặc có liên quan đến công tác giải quyết nuôi con nuôi đã được ban hành mới hoặc sửa đổi, bổ sung làm cho một số quy định của Luật Nuôi con nuôi chồng chéo hoặc không còn phù hợp.

- Cơ sở thực tiễn: Luật Nuôi con nuôi được ban hành từ năm 2010. Trải qua 15 năm thi hành, một số quy định của Luật không đáp ứng được yêu cầu thực tiễn, gây khó khăn hoặc giảm hiệu quả của công tác giải quyết nuôi con nuôi cũng như công tác quản lý nhà nước trong lĩnh vực này.

2. Các công việc đã thực hiện

- Rà soát các chủ trương, đường lối của Đảng, các văn bản quy phạm pháp luật, điều ước quốc tế có liên quan.

- Tổng kết 15 năm thi hành Luật Nuôi con nuôi; nghiên cứu, tổng hợp kinh nghiệm quốc tế về những nội dung có liên quan đến chính sách.

- Xây dựng hồ sơ đánh giá chính của Luật Nuôi con nuôi (sửa đổi) gồm: Báo cáo đánh giá tác động của chính sách; (ii) Báo cáo rà soát các chủ trương, đường lối của Đảng, văn bản quy phạm pháp luật, điều ước quốc tế có liên quan đến chính sách; (iii) Báo cáo tổng kết thi hành Luật Nuôi con nuôi; (iv) Bản thuyết minh quy phạm hóa chính sách.

- Có Phiếu trình số 43/PTr-HCTP ngày 05 tháng 02 năm 2026 báo cáo Bộ trưởng, Thứ trưởng Nguyễn Thanh Ngọc về hồ sơ chính sách của Luật Nuôi con nuôi (sửa đổi). Trên cơ sở ý kiến chỉ đạo của Bộ trưởng, Thứ trưởng Nguyễn Thanh Ngọc, Cục Hành chính tư pháp đã chỉnh lý, hoàn thiện hồ sơ chính sách.

3. Nội dung báo cáo, xin ý kiến

Cục Hành chính tư pháp xin ý kiến Ban Thường vụ Đảng ủy Bộ về 02 nội dung sau:

3.1. Quy định việc giới thiệu trẻ em cho làm con nuôi trong nước để đảm bảo minh bạch, hạn chế lợi dụng việc cho, nhận con nuôi để trục lợi (một trong các nội dung của Chính sách 1)

Luật Nuôi con nuôi chưa quy định cơ chế giới thiệu trẻ em (lựa chọn gia đình phù hợp) cho làm con nuôi trong nước (đối với nuôi con nuôi có yếu tố nước ngoài, Luật Nuôi con nuôi đã quy định thủ tục). Vì vậy, người nhận con nuôi trong nước tự đi tìm trẻ em, tiếp xúc, trao đổi, thỏa thuận với cha, mẹ đẻ hoặc người giám hộ, hoặc người nuôi dưỡng trẻ em về việc cho, nhận con nuôi, sau đó hoàn thiện hồ sơ đăng ký nuôi con nuôi và nộp tại cơ quan có thẩm quyền. Điều này vừa không bảo đảm lựa chọn gia đình phù hợp cho trẻ em để đảm bảo lợi ích của trẻ em, vừa tiềm ẩn khả năng phát sinh những tiêu cực trong quá trình tự thỏa thuận giữa các bên về việc cho, nhận con nuôi, thậm chí tạo cơ hội cho những người trung gian lợi dụng cơ chế giải quyết nuôi con nuôi thiếu chặt chẽ để trục lợi. Hơn nữa, tình trạng tự thỏa thuận về việc cho nhận con nuôi cũng không phù hợp với thông lệ quốc tế, không phù hợp với khuyến nghị của Hội nghị La Hay về tư pháp quốc tế.

Do đó, để chấm dứt tình trạng nêu trên, cần có quy định về việc giới thiệu trẻ em cho làm con nuôi trong nước. Chính sách này sẽ làm thay đổi thói quen nhận con nuôi của người dân từ xa xưa đến nay (tự đi tìm trẻ). Do đó, việc triển khai thực hiện sẽ là thách thức lớn và có thể gặp khó khăn trong giai đoạn đầu. Tuy nhiên, việc thay đổi này là cần thiết, bảo đảm ngăn chặn tình trạng lợi dụng việc cho, nhận con nuôi để trục lợi và bảo đảm phù hợp với thông lệ quốc tế.

3.2. Phát triển hoạt động hỗ trợ giải quyết nuôi con nuôi nhằm bảo đảm công tác giải quyết việc nuôi con nuôi được thực hiện một cách chuyên nghiệp (Chính sách 4)

Việc giải quyết nuôi con nuôi hiện nay chủ yếu do đội ngũ công chức có trình độ pháp lý thực hiện nên không bảo đảm đánh giá một cách toàn diện các khía cạnh về tâm lý, xã hội, hoàn cảnh gia đình của người nhận con nuôi, người được nhận làm con nuôi. Do đó, cần có chính sách cho phép những người có trình độ chuyên môn về tâm lý học, công tác xã hội tham gia hỗ trợ giải quyết việc nuôi con nuôi. Để thực hiện chính sách này, Cục Hành chính tư pháp đề xuất 03 giải pháp:

Giải pháp 1: Cho phép những người được cấp chứng nhận hành nghề công tác xã hội hoặc người làm công tác xã hội trong các đơn vị, cơ sở cung cấp dịch vụ công tác xã hội tham gia hỗ trợ, đánh giá và theo dõi độc lập trong một số khâu của quy trình giải quyết nuôi con nuôi, nhằm bảo đảm tính khách quan và bảo đảm lợi ích tốt nhất của trẻ em.

Giải pháp 2: Tăng cường đào tạo, bồi dưỡng kiến thức và kỹ năng về chuyên môn tâm lý học, công tác xã hội cho đội ngũ chuyên viên pháp lý, qua đó nâng cao chất lượng tham mưu, thẩm định và hiệu quả thực thi pháp luật trong lĩnh vực nuôi con nuôi.

Giải pháp 3: Cho phép thành lập tổ chức ngoài công lập cung cấp dịch vụ hỗ trợ giải quyết nuôi con nuôi.

Sau khi đánh giá tác động của các giải pháp, Cục Hành chính Tư pháp nhận thấy giải pháp 1 là giải pháp tối ưu được lựa chọn, vì: mang tính toàn diện, bền vững dựa trên nguồn lực sẵn có, không phát sinh kinh phí mà người dân phải chi trả cho việc duy trì hoạt động của tổ chức ngoài công lập, không tạo thêm gánh nặng cho đội ngũ công chức đang làm việc tại Ủy ban nhân dân cấp xã và Sở Tư pháp do phải tham gia các khóa đào tạo về tâm lý, công tác xã hội. Mặc dù giải pháp này có phát sinh kinh phí nhà nước chi trả thù lao cho các chủ thể tham gia hỗ trợ nhưng khoản kinh phí này không nhiều (mỗi năm trên toàn quốc chỉ có khoảng 3.000 trẻ em được giải quyết cho làm con nuôi) và đó là khoản kinh phí cần thiết, đảm bảo cho công tác chăm sóc, giáo dục và bảo vệ trẻ em. Hiện nay, kinh phí nhà nước đang chi trả cho công tác giải quyết nuôi con nuôi theo quy định tại Nghị định số 114/2016/NĐ-CP ngày 08/7/2016 của Chính phủ quy định lệ phí đăng ký nuôi con nuôi, lệ phí cấp giấy phép hoạt động của tổ chức con nuôi nước ngoài.

Cục Hành chính tư pháp kính báo cáo và xin ý kiến chỉ đạo của Ban Thường vụ Đảng ủy Bộ.

(Kèm theo tài liệu: Hồ sơ chính sách của Luật Nuôi con nuôi (sửa đổi))

Nơi nhận:

- Như trên;
- Văn phòng Đảng ủy Bộ Tư pháp;
- Lưu: VT, QLNCN.

CỤC TRƯỞNG

Nguyễn Thanh Hải

